

Odlingsåtgärder i jordbruket 2010

Träda, slåttervall, vårkorn, havre, höstspannmål, anskaffning av stallgödsel

Cultivation measures in agriculture 2010

Set-aside, ley, spring barley, oats, winter grain, obtained manure 2010

I korta drag

Andelen kortliggande träda fördubblad

Jordbrukarnas val av brukningsmetoder inverkar på jordbrukets miljöbelastning i form av utsläpp av näringsämnen till luft, mark och vatten. Sedan 2008 har andelen kortliggande träda nästan fördubblats och är åter på samma nivå som 2006. Omkring 60 procent av den kortliggande trädan var stubbträda 2010. Den långliggande trädan var däremot övervägande gräsbevuxen och halva arealen var etablerad genom gammal vall som fått ligga. Andelen trädesareal som ej slås av har ökat jämfört med 2006 och 2008.

Slåttervallar med baljväxter dominerar

Drygt 70 procent av de ett till två år gamla slåttervallarna innehöll baljväxter 2010, vilket är i nivå med andelen såväl 2008 som 2006. Blandvallar med röd- och vitklöverinslag var vanligast och finns på omkring hälften av slåttervall-arealen med yngre vallar.

Höstbearbetning och plöjning vanligast

Största delen av förfrukterna till höstspannmål, vårkorn och havre bearbetades under hösten 2009. Efter förfrukterna är det vanligast att jordbearbeta genom enbart plöjning, vilket skedde på drygt halva höstspannmålsarealen och på omkring tre fjärdedelar av vårkorn- och havrearealerna. En tredjedel av förfrukten till höstspannmål bröts genom endast stubbearbetning medan motsvarande andel för vårkorn- och havrearealerna var omkring en tiondel. Drygt en tiondel av arealerna av de undersökta grödorna både plöjdes och stubbearbetades medan resterande grödarealer, två till tre procent, inte bearbetades alls.

Andelen lantbruksföretag som anskaffar stallgödsel oförändrad

Andelen företag som anskaffat stallgödsel ligger sedan slutet av 1990-talet på en stabil nivå på mellan 8 och 10 procent. Variationen är dock stor i landet.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Ylva Andrist Rangel, SCB, tfn 019-176856, ylva.andrist-rangel@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-3815 Serie MI- Miljövärd. Utkom den 29 juni 2011.

URN:NBN:SE:SCB-2011-MI30SM1102_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Bakgrund	3
Resultat	3
Andelen kortliggande träda fördubblad	3
Drygt 70 procent av yngre slåttervallar innehåller baljväxter	4
Höstbearbetning och plöjning vanligast	4
Andelen lantbruksföretag som anskaffar stallgödsel oförändrad	5
Tabeller	6
Tecken och förkortningar	6
1.1 Trädesareal 2010 fördelad på kort- och långliggande träda	7
1.2 Träda 2010 fördelad efter etableringsgröda	8
1.3 Träda 2010 fördelad efter antal putsningar	9
1.4 Träda 2010 tidpunkt för första putsningen	10
2.1 Slåttervall 2010 fördelad efter ålder	11
2.2 Slåttervall 2010 fördelad efter utsädet med avseende på baljväxtinblandning	12
3.1 Grödareal för höstspannmål, vårkorn och havre 2010 fördelad efter förfrukt	13
3.2 Brytningstidpunkt för förfrukter till 2010-års grödor (höstspannmål, vårkorn och havre)	14
3.3 Jordbearbetningsteknik efter förfrukter till 2010-års grödor (höstspannmål, vårkorn och havre)	15
4.1 Anskaffning av stallgödsel 2010	16
5.1 Undersökningens omfattning 2010	16
Kartor	17
1. Produktionsområden (PO8)	17
Fakta om statistiken	18
Detta omfattar statistiken	18
Definitioner och förklaringar	19
Så görs statistiken	19
Statistikens tillförlitlighet	19
Bra att veta	20
Jämförelse med annan statistik	20
Publicering	20
Annan statistik	21
In English	22
Summary	22
List of tables	23
List of terms	24

Statistiken med kommentarer

Bakgrund

Jordbruksdrift medför förluster av näringsämnen till luft, mark och vatten. Från miljösynpunkt är förlusterna av kväve och fosfor viktigast. I syfte att minska förlusterna omfattas svenskt jordbruk av flera miljöpolitiska beslut. De mål som främst berör växtnäingsområdet är:

- begränsad klimatpåverkan
- bara naturlig försurning
- ingen övergödning
- grundvatten av god kvalitet
- hav i balans samt levande kust och skärgård
- levande sjöar och vattendrag

Riksdagen har bland annat antagit följande delmål:

- Fram till år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat med minst 20 procent från 1995 års nivå. De största minskningarna ska ske i de känsligaste områdena.
- Senast år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 procent från 1995 års nivå.
- Senast år 2010 ska utsläppen av ammoniak i Sverige ha minskat med minst 15 procent från 1995 års nivå.
- Senast år 2010 ska utsläppen i Sverige av kväveoxider till luft ha minskat till 148 000 ton.

En utförlig och differentierad regional statistik över jordbrukets miljöpåverkan utgör ett värdefullt instrument för uppföljning av dessa miljömål. Jordbrukarnas val av brukningsmetoder inverkar på jordbrukets miljöbelastning i form av utsläpp av näringsämnen till luft, mark och vatten. Det kan även påverka den biologiska mångfalden. Här presenteras resultat av en enkätstudie om odlingsåtgärder i samband med odling av träda, slättevall, höstspannmål, vårkorn och havre samt även anskaffning av stallgödsel.

Resultat

Andelen kortliggande träda fördubblad

I denna redovisning indelas trädan i kortliggande träda (1-2-årig) respektive långliggande träda (obrukad i minst tre år). Sedan 2008 har andelen kortliggande träda nästan fördubblats och är åter på samma nivå som 2006. Detta är en effekt av att trädesarealen ökat med 30 000 ha mellan 2008 och 2010. Jämfört med 2006 så har dock arealen träda minskat kraftigt. Den totala trädesarealen är nästan jämnt fördelad mellan kort- och långliggande träda på riksnivå men varierar på regional nivå, se *tabell 1.1*. Andelen långliggande träda varierar från 43 procent i Götalands norra slättbygder till 83 procent i Övre Norrland.

Trädesarealen bestod till nästan 40 procent av stubbträda och resten var gräsbevuxen. Den kortliggande trädan etablerades oftast med stubb som fått ligga oarbetad (63%) och detta var särskilt vanligt i slättbygderna i norra Götaland, se *tabell 1.2*. I detta område är spannmålsodlingen betydande och stubbträda används som avbrottsgröda. Den kortliggande trädan bestod till 12 procent av gammal vall som fått ligga, 7 procent såddes i renbestånd utan baljväxter medan

5 procent besåddes med gräs och baljväxter. Kortliggande bevuxen träda kan användas till etablering av vall i områden med stort behov av grovfoder. Drygt 80 procent av den långliggande trädan var gräsbevuxen, där gammal vall dominerade (50%), följt av trädesareal besådd med rent gräs (28%) och med baljväxtinslag (3%).

Putsning innebär att växtmaterialet slås av och sedan ligger på åkern och i samband med detta sker en viss avgång av ammoniak från växtmassan. Kravet på att putsa träda togs bort 2005. Trots detta putsades tre fjärdedelar av trädan minst en gång under säsongen 2010, vilket dock är en minskning jämfört med 2008 och 2006, *tabell 1.3*. Putsning var vanligare på långliggande än på kortliggande träda.

För 88 procent av de arealer som putsades en gång gjordes detta i juli eller augusti. När trädan putsades minst två gånger skedde första putsningen tidigare, i juni eller juli i 88 procent av fallen, se *tabell 1.4*.

Drygt 70 procent av yngre slåttervallar innehåller baljväxter

Odling av slåttervall kan inverka på miljön genom att en växande vall har lägre kväveutlakning än t.ex. spannmål, samtidigt som risken för läckage ökar vid vallbrotten. Baljväxtinblandning i vallar kan dessutom minska behovet av mineralgödsel då baljväxterna fixerar luftkväve.

Av den totala slåttervallsarealen var 16 procent ett år. Slåttervallen definieras som ett år gammal det första året den skördas. Av arealen var 19 procent två år och 29 procent var tre år. Resterande 36 procent av arealen bestod av slåttervall som var fyra år eller äldre, se *tabell 2.1*.

Enligt *tabell 2.2* hade drygt 70 procent av de 1 till 3 år gamla slåttervallarna baljväxter i utsädet, vilket är i nivå med andelen såväl 2008 som 2006. Högst arealandel (cirka 75%) med baljväxter i utsädesblandningen hade Götalands mellanbygder och norra slättbygder samt Mellersta Sveriges skogsbygder. Vanligast var vallar med baljväxtblandningar i utsädet (53%) och därefter med inblandning av enbart rödklöver (15%). Endast två procent av slåttervallsarealen var besådd med inblandning av enbart vitklöver i utsädet. För inblandning av lusern var motsvarande siffra tre procent.

I ekologisk produktion är kväve som fixerats via baljväxter ett viktigt närings tillskott. Ekologiska slåttervallar hade större andel baljväxter än konventionella vallar; 82 respektive 66 procent, se *tabell 2.2*.

Höstbearbetning och plöjning vanligast

Läckage av kväve sker i första hand under höst och vinter. Om marken är bevuxen under vintern är risken för näringsläckage mindre än från obevuxen mark. I de sydligaste länen, där utlakningsproblemen är störst, ska minst 60 procent av åkerarealen på enskilda företag vara höst- och vinterbevuxen, dit även stubb inräknas, och 50 procent i övriga län i Götaland. För de mindre läckagebenägna lerjordarna i Svealand finns inte motsvarande regler. Föregående års gröda, den s.k. förfrukten, påverkar även läckaget genom att den period under hösten då växtnäringen binds i grödan (växtperioden) kan vara olika lång. Exempelvis är det större utlakningsrisk efter potatis än efter sockerbetor.

Vanligt förekommande förfrukter till höstspannmål som såddes hösten 2009 var höstvetete och vårkorn, se *tabell 3.1*. Även vårkorn föregicks ofta av höstvetete och vårkorn. Havre föregicks vanligast av havre och därefter vårkorn och höstvetete.

Tidpunkten för första jordbearbetningen efter förfrukten påverkar kväveutlakningen. Ungefär 80 procent av förfrukten till de vårsådda grödorna vårkorn och havre bröts under hösten 2009, se *tabell 3.2*. Svealand har särskilt låg andel vårbearbetning och anledningen kan vara att vårplöjning inte är lika angeläget ur läckagesynpunkt samt att det är svårt att plöja lerjordarna på våren.

Förfrukten till höstspannmål bröts genom endast plöjning på drygt halva arealen medan en tredjedel av arealen bröts med enbart stubbearbetning, se *tabell 3.3*.

Av förfrukten till vårkorn- och havrearealerna bearbetades 70 respektive 75 procent genom enbart plöjning, medan bearbetning genom enbart stubbearbetning respektive genom både plöjning och stubbearbetning var ungefär lika vanligt förekommande (10-14%).

På riksnivå såddes två till tre procent av höstspannmålen och de vårsådda grödorna vårkorn och havre utan någon jordbearbetning. För de olika produktionsområdena varierade andelen av arealen utan bearbetning mellan 0 och 6 procent.

Andelen lantbruksföretag som anskaffar stallgödsel oförändrad

I Jordbruksverkets föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket finns bestämmelser om att lantbruksföretag måste ha tillräcklig spridningsareal för den gödsel som produceras. För att begränsa miljöpåverkan får högst 22 kg totalfosfor per hektar spridningsareal tillföras via stallgödsel eller andra organiska gödningsmedel. Vissa företag har större stallgödselproduktion än vad som får spridas på den egna arealen och måste därför leverera/sälja stallgödsel till andra företag.

Av samtliga företag uppgav 9 procent att de anskaffat stallgödsel till 2010 års grödor. I Götalands södra slättbygder och mellanbygder uppgav 17 till 18 procent att de anskaffat stallgödsel. En jämförelse med tidigare års undersökningar visar att omfattningen av anskaffad gödsel varit relativt oförändrad åtminstone sedan slutet av 1990-talet, se *tabell 4.1*. Vanligast är anskaffning av nötgödsel följt av gödsel från svin, höns och häst.

Tabeller

Tecken och förkortningar

Symbols and abbreviations

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges. Färre än 50 observationer.	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
PO	Produktionsområde	Agricultural production area
GSS	Götalands södra slättbygder	Plain districts in Southern Götaland
GMB	Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
GNS	Götalands norra slättbygder	Plain districts in Northern Götaland
SS	Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
GSK	Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
MSK	Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in Central Sweden
NN	Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
NÖ	Övre Norrland	Upper parts of Norrland

1.1 Trädesareal 2010 fördelad på kort- och långliggande träda

1.1 Set-aside land (Fallow) 2010 divided by short and long term set-aside

	Areal träda ¹ ha	Andel av trädesarealen med			
		Kortliggande träda ²		Långliggande träda ²	
		%	<i>ki</i> ³	%	<i>ki</i> ³
Riket 2010	176 800	46 ±	4	54 ±	4
2008	146 500	25 ±	3	75 ±	3
2006	306 900	49 ±	3	51 ±	3
Produktionsområden					
Götalands s:a slättbygder	4 600	44 ±	17	56 ±	17
Götalands mellanbygder	8 400	30 ±	12	70 ±	12
Götalands n:a slättbygder	36 000	57 ±	9	43 ±	9
Svealands slättbygder	73 800	48 ±	7	52 ±	7
Götalands skogsbygder	25 300	41 ±	12	59 ±	12
Mell. Sv. skogsbygder	19 100	43 ±	11	57 ±	11
Nedre Norrland	3 300	50 ±	13	50 ±	13
Övre Norrland	6 300	17 ±	8	83 ±	8

1) Arealuppgifter från JO 10 SM 1101

2) Kortliggande = 1 till 2 år. Långliggande = 3 år eller mer

3) *ki*=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

1.2 Träda 2010 fördelad efter etableringsgröda

1.2 Set-aside land (Fallow) 2010 by establishment crop

	Andel av trädesarealen med									
	Gammal vall		Stubb		Gräsinsådd		Gräsinsådd med baljväxter		Annat ¹	
	%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²
Träda totalt										
Riket 2010	32 ±	4	38 ±	4	19 ±	3	4 ±	1	7 ±	2
2008	41 ±	4	22 ±	3	25 ±	3	9 ±	2	3 ±	1
2006	31 ±	2	32 ±	3	27 ±	3	10 ±	2	- ±	-
PO³										
GSS	11 ±	8	29 ±	16	50 ±	16	2 ±	3	8 ±	9
GMB	45 ±	14	28 ±	13	17 ±	9	6 ±	5	3 ±	5
GNS	20 ±	7	46 ±	9	22 ±	8	4 ±	3	8 ±	5
SS	31 ±	8	40 ±	7	18 ±	6	4 ±	2	8 ±	3
GSK	40 ±	12	34 ±	11	18 ±	10	4 ±	5	4 ±	5
MSK	36 ±	13	39 ±	11	16 ±	8	3 ±	2	6 ±	4
NN	43 ±	13	21 ±	9	20 ±	12	7 ±	7	10 ±	9
NÖ	68 ±	11	16 ±	8	8 ±	5	5 ±	5	3 ±	3
Kortliggande träda										
Riket 2010	12 ±	4	63 ±	5	7 ±	3	5 ±	2	12 ±	4
2008	25 ±	6	43 ±	7	18 ±	7	10 ±	4	3 ±	3
2006	16 ±	3	51 ±	4	21 ±	4	12 ±	3	- ±	-
PO³										
GSS	6 ±	8	47 ±	28	29 ±	26	0 ±	1	17 ±	20
GMB	27 ±	24	47 ±	24	12 ±	12	5 ±	9	8 ±	13
GNS	7 ±	5	72 ±	11	7 ±	7	3 ±	3	11 ±	8
SS	10 ±	5	63 ±	8	7 ±	5	7 ±	4	13 ±	6
GSK	22 ±	15	58 ±	18	8 ±	11	1 ±	2	10 ±	11
MSK	14 ±	10	67 ±	13	2 ±	3	4 ±	5	13 ±	9
NN	18 ±	13	35 ±	16	21 ±	17	7 ±	12	19 ±	17
NÖ	16 ±	14	60 ±	21	10 ±	10	9 ±	16	6 ±	11
Långliggande träda										
Riket 2010	50 ±	6	16 ±	4	28 ±	5	3 ±	2	2 ±	2
2008	46 ±	4	15 ±	3	27 ±	4	9 ±	3	3 ±	2
2006	45 ±	4	13 ±	3	33 ±	4	9 ±	2	- ±	-
PO³										
GSS	14 ±	12	15 ±	18	66 ±	19	4 ±	5	0 ±	1
GMB	53 ±	16	19 ±	16	20 ±	11	7 ±	6	1 ±	2
GNS	37 ±	13	13 ±	8	41 ±	14	5 ±	5	4 ±	8
SS	49 ±	12	19 ±	8	28 ±	10	1 ±	1	3 ±	3
GSK	53 ±	16	16 ±	11	24 ±	15	7 ±	9	0 ±	0
MSK	52 ±	18	17 ±	11	27 ±	14	2 ±	2	1 ±	2
NN	.. ± ± ± ± ±	..
NÖ	79 ±	10	7 ±	6	8 ±	6	4 ±	5	2 ±	3

1) Ny redovisningskategori fr.o.m. 2008

2) ki=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

3) PO=Produktionsområden

1.3 Träda 2010 fördelad efter antal putsningar

1.3 Set-aside land (Fallow) 2010 by number of cuttings (trimmings)

	Antal putsningar, andel av arealen med							
	En gång		Två gånger		Tre eller fler gånger		Slås ej av	
	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹
Träda totalt								
Riket 2010	64 ±	4	11 ±	3	1 ±	1	24 ±	3
2008	74 ±	3	9 ±	2	1 ±	1	16 ±	3
2006	69 ±	3	14 ±	2	1 ±	0	16 ±	2
Produktionsområden								
Götalands s:a slättbygder	75 ±	13	21 ±	12	0 ±	0	4 ±	5
Götalands mellanbygder	66 ±	13	13 ±	10	2 ±	2	19 ±	11
Götalands n:a slättbygder	54 ±	9	17 ±	7	0 ±	0	29 ±	8
Svealands slättbygder	62 ±	7	10 ±	4	3 ±	2	25 ±	6
Götalands skogsbygder	64 ±	11	9 ±	7	0 ±	0	27 ±	11
Mell. Sv. skogsbygder	76 ±	8	5 ±	4	1 ±	1	18 ±	7
Nedre Norrland	74 ±	11	4 ±	4	0 ±	0	22 ±	10
Övre Norrland	80 ±	8	11 ±	6	1 ±	2	8 ±	5
Kortliggande träda								
Riket 2010	51 ±	6	12 ±	4	3 ±	2	34 ±	5
2008	65 ±	7	10 ±	4	2 ±	2	22 ±	6
2006	65 ±	5	10 ±	3	1 ±	1	23 ±	4
Produktionsområden								
Götalands s:a slättbygder	.. ± ± ± ±	..
Götalands mellanbygder	.. ± ± ± ±	..
Götalands n:a slättbygder	39 ±	11	18 ±	10	0 ±	0	43 ±	11
Svealands slättbygder	52 ±	9	10 ±	5	6 ±	5	33 ±	8
Götalands skogsbygder	.. ± ± ± ±	..
Mell. Sv. skogsbygder	65 ±	13	5 ±	4	1 ±	2	30 ±	12
Nedre Norrland	.. ± ± ± ±	..
Övre Norrland	.. ± ± ± ±	..
Långliggande träda								
Riket 2010	75 ±	5	10 ±	3	0 ±	0	15 ±	4
2008	77 ±	4	9 ±	3	1 ±	0	13 ±	3
2006	71 ±	3	16 ±	3	2 ±	1	12 ±	2
Produktionsområden								
Götalands s:a slättbygder	65 ±	17	29 ±	16	0 ±	0	6 ±	7
Götalands mellanbygder	62 ±	17	14 ±	13	2 ±	2	23 ±	15
Götalands n:a slättbygder	73 ±	12	17 ±	9	0 ±	0	10 ±	9
Svealands slättbygder	72 ±	10	10 ±	6	0 ±	0	18 ±	8
Götalands skogsbygder	77 ±	12	4 ±	5	0 ±	0	18 ±	10
Mell. Sv. skogsbygder	86 ±	10	6 ±	6	0 ±	0	9 ±	8
Nedre Norrland	.. ± ± ± ±	..
Övre Norrland	86 ±	8	9 ±	6	0 ±	0	5 ±	5

1) ki=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

1.4 Träda 2010 tidpunkt för första putsningen**1.4 Set-aside land (Fallow) 2010 by time of first cutting**

	Andel av trädesarealen med första putsningen i									
	April - Maj		Juni		Juli		Augusti		Övriga	
	%	<i>ki</i> ¹	%	<i>ki</i> ¹	%	<i>ki</i> ¹	%	<i>ki</i> ¹	%	<i>ki</i> ¹
Träda totalt										
Riket 2010	1 ± 1		8 ± 3		57 ± 5		26 ± 5		8 ± 3	
2008	1 ± 1		7 ± 2		58 ± 4		25 ± 4		9 ± 2	
PO²										
GSS	2 ± 4		1 ± 2		70 ± 16		19 ± 15		7 ± 9	
GMB	3 ± 4		6 ± 5		59 ± 15		29 ± 15		4 ± 5	
GNS	0 ± 0		15 ± 8		61 ± 10		21 ± 9		3 ± 3	
SS	0 ± 1		7 ± 4		61 ± 9		23 ± 7		9 ± 5	
GSK	2 ± 3		6 ± 8		51 ± 14		34 ± 14		8 ± 8	
MSK	0 ± 0		7 ± 6		39 ± 13		39 ± 15		14 ± 8	
NN	0 ± 0		11 ± 10		47 ± 16		28 ± 14		14 ± 13	
NÖ	0 ± 0		6 ± 4		67 ± 12		22 ± 10		5 ± 4	
Endast en putsning										
Riket 2010	0 ± 1		3 ± 1		58 ± 6		30 ± 5		10 ± 3	
2008	0 ± 1		4 ± 2		57 ± 4		28 ± 4		10 ± 3	
2006	0 ± 0		3 ± 1		58 ± 3		28 ± 3		10 ± 2	
PO²										
GSS	.. ± ± ± ± ± ..	
GMB	1 ± 1		6 ± 6		55 ± 17		34 ± 17		4 ± 6	
GNS	0 ± 0		7 ± 5		64 ± 11		25 ± 10		4 ± 4	
SS	0 ± 0		2 ± 2		62 ± 10		26 ± 8		11 ± 6	
GSK	2 ± 4		0 ± 0		51 ± 15		38 ± 15		9 ± 9	
MSK	0 ± 0		5 ± 5		39 ± 13		42 ± 16		14 ± 9	
NN	.. ± ± ± ± ± ..	
NÖ	0 ± 0		1 ± 1		70 ± 13		24 ± 12		6 ± 5	
Minst två putsningar										
Riket 2010	2 ± 2		33 ± 12		55 ± 12		9 ± 6		1 ± 1	
2008	2 ± 2		29 ± 11		65 ± 11		4 ± 5		0 ± 0	
2006	2 ± 2		21 ± 7		65 ± 8		8 ± 3		3 ± 2	

1) *ki*=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

2) PO=Produktionsområden

2.1 Slåttervall 2010 fördelad efter ålder

2.1 Temporary grasses for hay and silage (Ley) 2010 by age

	Areal slåttervall ¹ ha	Andel slåttervall efter ålder							
		1 år		2 år		3 år		4 år eller äldre	
		%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²
Totalt									
Riket 2010	894 700	16 ±	3	19 ±	3	29 ±	4	36 ±	4
2008	870 700	11 ±	2	21 ±	3	32 ±	4	36 ±	5
2006	816 400	20 ±	4	23 ±	4	28 ±	4	30 ±	4
PO³									
GSS	35 000	21 ±	13	33 ±	13	16 ±	9	31 ±	15
GMB	107 600	13 ±	6	20 ±	10	30 ±	10	36 ±	11
GNS	85 100	21 ±	7	20 ±	10	30 ±	10	29 ±	10
SS	147 100	11 ±	5	19 ±	7	27 ±	8	43 ±	9
GSK	261 800	17 ±	8	14 ±	7	31 ±	10	37 ±	11
MSK	85 000	18 ±	11	16 ±	8	24 ±	13	42 ±	13
NN	101 100	13 ±	7	29 ±	9	30 ±	9	28 ±	9
NÖ	69 200	23 ±	9	20 ±	8	31 ±	9	26 ±	8
Konventionellt odlad									
Riket 2010	683 900	19 ±	4	19 ±	3	28 ±	5	35 ±	5
2008	650 700	11 ±	2	21 ±	4	31 ±	5	38 ±	6
2006	533 000	18 ±	4	24 ±	4	29 ±	5	29 ±	5
PO³									
GSS	32 700	21 ±	14	34 ±	13	16 ±	9	29 ±	15
GMB	91 200	15 ±	7	18 ±	11	27 ±	10	40 ±	12
GNS	55 000	19 ±	9	22 ±	14	32 ±	11	28 ±	11
SS	103 700	12 ±	5	21 ±	9	29 ±	10	38 ±	10
GSK	207 800	21 ±	11	12 ±	5	29 ±	10	38 ±	12
MSK	57 000	16 ±	9	16 ±	10	34 ±	18	33 ±	14
NN	73 100	19 ±	12	32 ±	12	21 ±	8	28 ±	11
NÖ	59 800	28 ±	12	23 ±	10	25 ±	8	24 ±	9
Ekologiskt odlad⁴									
Riket 2010	202 300	11 ±	5	21 ±	7	32 ±	9	36 ±	9
2008	210 600	13 ±	5	21 ±	7	33 ±	10	33 ±	9
2006	269 600	23 ±	7	20 ±	5	25 ±	6	32 ±	7
PO³									
GSS	2 700	.. ± ± ± ±	..
GMB	16 100	.. ± ± ± ±	..
GNS	28 000	.. ± ± ± ±	..
SS	40 500	8 ±	9	16 ±	13	25 ±	14	50 ±	16
GSK	52 000	.. ± ± ± ±	..
MSK	25 100	.. ± ± ± ±	..
NN	27 600	6 ±	5	27 ±	13	39 ±	16	27 ±	14
NÖ	9 900	.. ± ± ± ±	..

1) Arealuppgifter från JO 16 SM 1101 och JO 16 SM 1102

2) ki=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

3) PO=Produktionsområden

4) Miljöersättning för ekologisk odling

2.2 Slåttervall 2010 fördelad efter utsädet med avseende på baljväxtinblandning

2.2 Temporary grasses for hay and silage (Ley) 2010 by type of leguminous plants

	Areal slåtter- vall ¹ ha	Andel av arealen med									
		Rödklöver		Vitklöver		Lusern		Övriga samt blandat ²		Utan balj- växter	
		%	ki ³	%	ki ³	%	ki ³	%	ki ³	%	ki ³
Totalt											
Riket											
2010	894 700	15 ±	3	2 ±	1	3 ±	2	53 ±	6	29 ±	5
2008	870 700	18 ±	4	3 ±	2	1 ±	1	51 ±	5	27 ±	4
2006	816 400	20 ±	..	1 ±	..	2 ±	..	48 ±	..	29 ±	..
PO⁴											
GSS	35 000	9 ±	7	0 ±	1	0 ±	0	52 ±	16	39 ±	15
GMB	107 600	14 ±	9	0 ±	1	24 ±	13	38 ±	13	23 ±	10
GNS	85 100	9 ±	5	2 ±	3	0 ±	0	63 ±	11	27 ±	10
SS	147 100	15 ±	8	4 ±	4	0 ±	0	51 ±	12	32 ±	11
GSK	261 800	10 ±	7	2 ±	3	0 ±	0	59 ±	13	30 ±	13
MSK	85 000	15 ±	11	1 ±	1	1 ±	1	60 ±	17	24 ±	12
NN	101 100	20 ±	10	1 ±	3	0 ±	0	53 ±	12	29 ±	11
NÖ	69 200	32 ±	11	0 ±	0	0 ±	0	38 ±	13	34 ±	11
Riket 2010											
Vallålder											
1 år	145 700	16 ±	7	0 ±	0	2 ±	2	55 ±	11	28 ±	11
2 år	172 200	15 ±	6	4 ±	3	3 ±	5	47 ±	9	31 ±	8
3 år	258 500	14 ±	5	1 ±	1	3 ±	2	56 ±	8	29 ±	7
Konventionellt odlad											
Totalt	683 900	18 ±	4	2 ±	1	3 ±	2	44 ±	6	34 ±	6
Vallålder											
1 år	129 000	19 ±	8	0 ±	1	2 ±	3	48 ±	13	32 ±	14
2 år	128 600	18 ±	7	5 ±	5	4 ±	7	35 ±	9	37 ±	9
3 år	190 200	17 ±	7	1 ±	1	3 ±	3	47 ±	10	34 ±	9
Ekologiskt odlad⁵											
Totalt	202 300	8 ±	4	1 ±	2	2 ±	2	74 ±	8	18 ±	7
Vallålder											
1 år	22 700	.. ± ± ± ± ±	..
2 år	41 600	9 ±	9	1 ±	2	1 ±	2	70 ±	16	19 ±	13
3 år	65 000	8 ±	6	2 ±	3	3 ±	4	73 ±	12	18 ±	10

1) Arealuppgifter, exklusive arealfördelning för åldersklasserna, från JO 16 SM 1101 och JO 16 SM 1102
 2) Övriga baljväxter samt blandningar av baljväxter. I 2006 år SM kallades denna kategori för "Röd- och vitklöver".

3) ki=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

4) PO=Produktionsområden

5) Miljöersättning för ekologisk odling

3.1 Grödareal för höstspannmål, vårkorn och havre 2010 fördelad efter förfrukt

3.1 Crop area for winter grain, spring barley and oats 2010 by preceding crops

	Areal ¹ ha	Andel av grödarealen med förfrukten											
		Höstvete		Vårkorn		Havre		Slåttervall		Övriga		Träda	
		%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²	%	ki ²
Höstspannmål													
Riket													
2010	410 200	25 ± 3		14 ± 2		9 ± 2		6 ± 1		44 ± 3		3 ± 1	
2008	398 900	23 ± 3		15 ± 2		11 ± 2		8 ± 1		38 ± 3		5 ± 1	
2006	402 400	22 ± ± ..		11 ± ± ..		45 ± ..		8 ± ..	
PO³													
GSS	100 200	23 ± 6		20 ± 5		4 ± 3		2 ± 2		50 ± 7		0 ± 0	
GMB	61 200	15 ± 6		14 ± 5		2 ± 2		7 ± 4		61 ± 8		0 ± 1	
GNS	120 900	32 ± 6		6 ± 3		15 ± 4		4 ± 2		38 ± 6		4 ± 2	
SS	94 400	27 ± 6		15 ± 4		9 ± 3		5 ± 3		38 ± 7		6 ± 2	
GSK	23 700	13 ± 9		12 ± 8		6 ± 5		31 ± 12		32 ± 13		6 ± 5	
MSK	9 400	21 ± 12		18 ± 9		10 ± 8		12 ± 8		32 ± 12		7 ± 5	
NN	400	.. ± ± ± ± ± ± ..	
NÖ	0	.. ± ± ± ± ± ± ..	
Vårkorn													
Riket													
2010	300 800	25 ± 3		28 ± 3		13 ± 2		9 ± 2		24 ± 3		1 ± 0	
2008	395 400	26 ± 2		18 ± 2		14 ± 2		11 ± 1		28 ± 2		2 ± 1	
2006	309 200	19 ± ..		23 ± ..		14 ± ± ..		33 ± ± ..	
PO³													
GSS	59 000	25 ± 6		19 ± 6		1 ± 1		2 ± 2		52 ± 7		0 ± 0	
GMB	42 400	23 ± 7		19 ± 6		3 ± 2		14 ± 6		41 ± 8		0 ± 0	
GNS	37 700	43 ± 8		23 ± 8		19 ± 6		3 ± 3		10 ± 4		2 ± 2	
SS	84 200	35 ± 6		27 ± 6		21 ± 5		2 ± 1		15 ± 5		1 ± 1	
GSK	31 600	12 ± 6		27 ± 10		22 ± 8		22 ± 9		16 ± 9		0 ± 1	
MSK	17 800	5 ± 4		50 ± 11		31 ± 10		5 ± 4		10 ± 6		1 ± 1	
NN	15 500	2 ± 2		55 ± 8		5 ± 3		30 ± 7		8 ± 4		1 ± 1	
NÖ	12 600	0 ± 0		60 ± 9		0 ± 0		34 ± 8		3 ± 3		2 ± 2	
Havre													
Riket													
2010	164 400	21 ± 3		22 ± 3		28 ± 4		13 ± 3		14 ± 3		2 ± 1	
2008	227 600	27 ± 3		21 ± 3		19 ± 3		14 ± 2		15 ± 2		4 ± 1	
2006	206 100	16 ± ..		14 ± ..		35 ± ..		9 ± ..		26 ± ± ..	
PO³													
GSS	8 700	37 ± 11		29 ± 11		9 ± 9		7 ± 8		16 ± 9		1 ± 2	
GMB	5 200	17 ± 12		18 ± 12		7 ± 7		19 ± 12		38 ± 16		1 ± 2	
GNS	49 900	34 ± 7		19 ± 6		26 ± 7		5 ± 4		15 ± 5		1 ± 1	
SS	49 900	21 ± 6		28 ± 7		26 ± 8		5 ± 3		16 ± 6		4 ± 4	
GSK	32 300	5 ± 3		16 ± 7		38 ± 11		30 ± 10		9 ± 5		2 ± 3	
MSK	13 500	7 ± 5		21 ± 9		42 ± 12		16 ± 9		10 ± 5		3 ± 4	
NN	3 400	0 ± 0		37 ± 14		22 ± 13		35 ± 15		5 ± 7		1 ± 3	
NÖ	1 500	.. ± ± ± ± ± ± ..	

1) Arealuppgifter från JO 10 SM 1101

2) ki=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

3) PO=Produktionsområden

3.2 Brytningstidpunkt för förfrukter till 2010-års grödor (höstspannmål, vårkorn och havre)

3.2 Time of first tillage after the preceding crops to winter grain, spring barley and oats 2010

Andel av grödarealen som bröts i												
Höstspannmål	Juli		Augusti		September		Oktober		November		Övriga månader	
	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹
Riket												
2010	1 ± 1		42 ± 3		48 ± 3		7 ± 2		1 ± 1		1 ± 1	
2008	3 ± 1		41 ± 3		45 ± 3		9 ± 2		1 ± 0		2 ± 1	
2006	4 ± ..		37 ± ..		47 ± ..		8 ± ..		1 ± ..		3 ± ..	
PO²												
GSS	2 ± 2		47 ± 7		44 ± 7		5 ± 3		1 ± 1		1 ± 1	
GMB	0 ± 0		42 ± 8		47 ± 8		7 ± 4		4 ± 3		1 ± 1	
GNS	1 ± 1		46 ± 6		44 ± 6		8 ± 3		1 ± 1		1 ± 1	
SS	3 ± 2		36 ± 7		54 ± 7		6 ± 3		0 ± 0		1 ± 1	
GSK	2 ± 3		23 ± 10		61 ± 13		12 ± 10		1 ± 3		1 ± 1	
MSK	4 ± 5		37 ± 13		58 ± 13		0 ± 1		0 ± 0		1 ± 1	
NN	.. ± ± ± ± ± ± ..	
NÖ	.. ± ± ± ± ± ± ..	
Vårkorn	Augusti/September		Oktober		November		Mars/April		Maj		Övriga månader	
	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹
Riket												
2010	37 ± 3		30 ± 3		14 ± 2		12 ± 2		4 ± 1		3 ± 1	
2008	27 ± 1		32 ± 2		19 ± 2		12 ± 2		3 ± 1		6 ± 1	
2006	30 ± ..		31 ± ..		18 ± ..		15 ± ..		5 ± ..		1 ± ..	
PO²												
GSS	25 ± 6		20 ± 6		33 ± 7		16 ± 6		0 ± 0		7 ± 4	
GMB	30 ± 7		20 ± 7		22 ± 7		20 ± 7		4 ± 3		5 ± 3	
GNS	34 ± 7		30 ± 7		15 ± 6		15 ± 6		3 ± 3		3 ± 3	
SS	51 ± 7		37 ± 6		3 ± 2		6 ± 3		3 ± 2		1 ± 1	
GSK	31 ± 10		30 ± 10		13 ± 8		18 ± 9		3 ± 4		5 ± 5	
MSK	31 ± 10		42 ± 11		6 ± 6		9 ± 6		11 ± 7		2 ± 3	
NN	42 ± 8		41 ± 8		2 ± 2		0 ± 0		12 ± 5		2 ± 2	
NÖ	47 ± 9		33 ± 9		0 ± 0		0 ± 0		18 ± 7		2 ± 2	
Havre	Augusti/September		Oktober		November		Mars/April		Maj		Övriga månader	
	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹
Riket												
2010	33 ± 4		39 ± 4		9 ± 2		13 ± 3		4 ± 2		2 ± 1	
2008	24 ± 3		39 ± 3		14 ± 2		15 ± 3		3 ± 1		6 ± 2	
2006	25 ± ..		38 ± ..		13 ± ..		16 ± ..		6 ± ..		2 ± ..	
PO²												
GSS	33 ± 12		17 ± 9		31 ± 13		17 ± 10		0 ± 0		2 ± 3	
GMB	.. ± ± ± ± ± ± ..	
GNS	27 ± 7		44 ± 8		10 ± 5		16 ± 6		2 ± 3		1 ± 1	
SS	46 ± 8		43 ± 8		3 ± 3		5 ± 3		3 ± 3		0 ± 0	
GSK	23 ± 10		36 ± 11		7 ± 5		22 ± 9		8 ± 7		4 ± 5	
MSK	38 ± 12		45 ± 12		9 ± 8		1 ± 1		4 ± 3		4 ± 5	
NN	29 ± 13		41 ± 15		0 ± 0		7 ± 11		23 ± 14		0 ± 0	
NÖ	.. ± ± ± ± ± ± ..	

1) ki=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

2) PO=Produktionsområden

3.3 Jordbearbetningsteknik efter förfrukter till 2010-års grödor (höstspannmål, vårkorn och havre)

3.3 Tillage methods after the crops preceding winter grain, spring barley and oats 2010

	Andel av grödarealen som bearbetades med							
	Endast plöjning		Endast stubb-bearbetning		Både plöjning och stubbe-arbetning		Ingen bearbetning	
	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹	%	ki ¹
Höstspannmål								
Riket 2010	53 ± 3		34 ± 3		11 ± 2		2 ± 1	
2008	52 ± 3		32 ± 3		13 ± 2		2 ± 1	
2006	54 ± ..		28 ± ..		14 ± ..		3 ± ..	
Produktionsområden								
Götalands s:a slättbygder	42 ± 7		49 ± 7		9 ± 3		0 ± 0	
Götalands mellanbygder	43 ± 8		40 ± 8		15 ± 6		2 ± 2	
Götalands n:a slättbygder	62 ± 6		23 ± 6		12 ± 4		2 ± 2	
Svealands slättbygder	51 ± 7		33 ± 7		11 ± 4		4 ± 3	
Götalands skogsbygder	72 ± 12		18 ± 11		6 ± 6		3 ± 4	
Mell. Sv. skogsbygder	66 ± 12		18 ± 10		15 ± 10		0 ± 0	
Nedre Norrland	.. ± ± ± ± ..	
Övre Norrland	.. ± ± ± ± ..	
Vårkorn								
Riket 2010	70 ± 3		14 ± 2		14 ± 2		2 ± 1	
2008	73 ± 2		12 ± 2		13 ± 2		1 ± 1	
2006	72 ± ..		11 ± ..		15 ± ..		1 ± ..	
Produktionsområden								
Götalands s:a slättbygder	73 ± 6		12 ± 4		14 ± 5		1 ± 1	
Götalands mellanbygder	72 ± 7		10 ± 4		15 ± 5		3 ± 3	
Götalands n:a slättbygder	71 ± 7		11 ± 5		18 ± 6		0 ± 0	
Svealands slättbygder	63 ± 7		29 ± 6		7 ± 3		1 ± 1	
Götalands skogsbygder	68 ± 10		0 ± 1		27 ± 10		5 ± 4	
Mell. Sv. skogsbygder	82 ± 7		7 ± 4		11 ± 6		0 ± 1	
Nedre Norrland	76 ± 7		5 ± 3		18 ± 6		0 ± 1	
Övre Norrland	76 ± 7		7 ± 4		12 ± 6		5 ± 4	
Havre								
Riket 2010	75 ± 4		10 ± 3		12 ± 3		3 ± 1	
2008	78 ± 3		9 ± 2		12 ± 2		2 ± 1	
2006	74 ± ..		10 ± ..		14 ± ..		2 ± ..	
Produktionsområden								
Götalands s:a slättbygder	78 ± 9		13 ± 7		8 ± 6		1 ± 2	
Götalands mellanbygder	.. ± ± ± ± ..	
Götalands n:a slättbygder	79 ± 6		9 ± 4		10 ± 4		3 ± 3	
Svealands slättbygder	74 ± 7		15 ± 6		11 ± 6		0 ± 1	
Götalands skogsbygder	76 ± 9		7 ± 7		12 ± 6		5 ± 4	
Mell. Sv. skogsbygder	69 ± 11		12 ± 8		16 ± 9		3 ± 4	
Nedre Norrland	70 ± 13		3 ± 4		21 ± 12		6 ± 7	
Övre Norrland	.. ± ± ± ± ..	

1) ki=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

4.1 Anskaffning av stallgödsel 2010

4.1 Acquired animal manure 2010

	Andel företag som anskaffat stallgödsel											
	Stallgödsel från ¹										Andra djurslag ³	
	Totalt		Nöt		Svin		Häst ³		Höns ³			
%	<i>ki</i> ²	%	<i>ki</i> ²	%	<i>ki</i> ²	%	<i>ki</i> ²	%	<i>ki</i> ²	%	<i>ki</i> ²	
Riket												
2010	9 ± 2		5 ± 1		2 ± 1		1 ± 1		2 ± 1		0 ± 0	
2008	10 ± 2		6 ± 2		2 ± 1		2 ± 1		1 ± 0		0 ± 0	
2006	9 ± ..		5 ± ..		2 ± ..		2 ± ..		1 ± ..		1 ± ..	
2003	8 ± ..		4 ± ..		2 ± ..		. ± .		. ± .		3 ± ..	
2001	8 ± ..		5 ± ..		2 ± ..		. ± .		. ± .		2 ± ..	
1999	8 ± ..		5 ± ..		2 ± ..		. ± .		. ± .		2 ± ..	
1997	10 ± ..		5 ± ..		3 ± ..		. ± .		. ± .		3 ± ..	
PO⁴												
GSS	17 ± 6		9 ± 4		7 ± 4		0 ± 1		3 ± 2		2 ± 2	
GMB	18 ± 7		11 ± 6		3 ± 2		1 ± 1		3 ± 2		2 ± 2	
GNS	10 ± 4		5 ± 3		2 ± 2		1 ± 1		2 ± 2		0 ± 0	
SS	5 ± 2		2 ± 2		1 ± 1		2 ± 2		0 ± 0		0 ± 0	
GSK	6 ± 3		2 ± 2		1 ± 1		2 ± 2		1 ± 1		0 ± 0	
MSK	8 ± 4		4 ± 3		0 ± 0		3 ± 4		0 ± 0		1 ± 1	
NN	11 ± 6		9 ± 5		0 ± 0		0 ± 0		2 ± 2		0 ± 0	
NÖ	7 ± 5		2 ± 3		2 ± 2		0 ± 0		3 ± 3		0 ± 0	

1) Summan av andelarna är större än den totala andelen eftersom att vissa lantbrukare anskaffat stallgödsel från fler än ett djurslag.

2) *ki*=95-procentigt konfidensintervall omkring skattningen

3) T.o.m. 2003 ingick redovisningskategorierna "Häst" och "Höns" i kategorin "Andra djurslag".

4) PO=Produktionsområden

5.1 Undersökningens omfattning 2010

5.1 The extent of the survey 2010

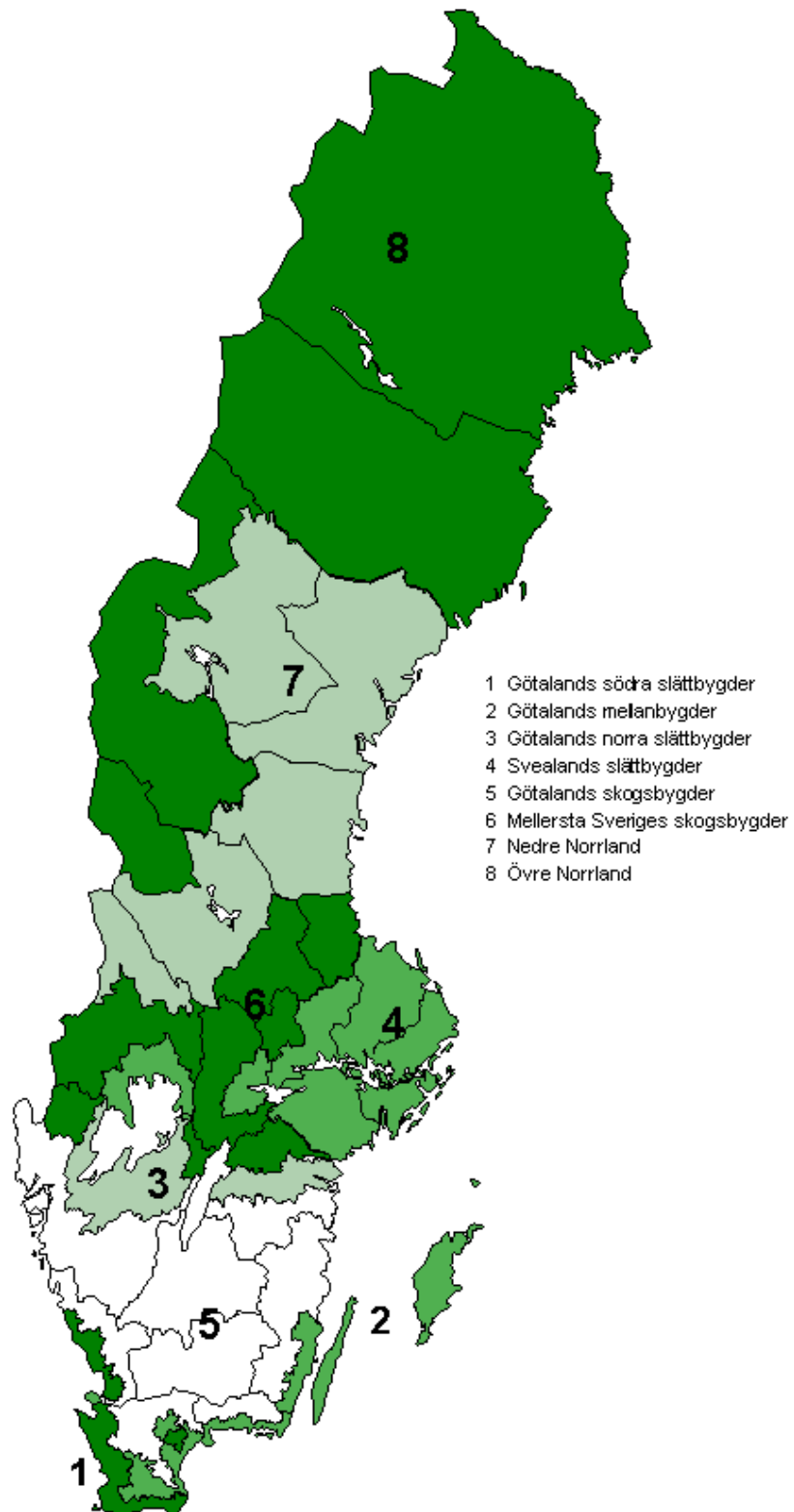
	Antal uttagna företag	Antal undersökta företag ¹	Bortfall	Andel undersökta företag (%)	Andel bortfall (%)
Riket	3000	2110	890	70	30
Produktionsområden					
Götalands s:a slättbygder	335	244	91	73	27
Götalands mellanbygder	300	218	82	73	27
Götalands n:a slättbygder	505	355	150	70	30
Svealands slättbygder	660	438	222	66	34
Götalands skogsbygder	300	215	85	72	28
Mell. Sv. skogsbygder	300	207	93	69	31
Nedre Norrland	300	220	80	73	27
Övre Norrland	300	213	87	71	29

1) I antalet undersökta företag ingår antal svarade samt övertäckning

Kartor

1. Produktionsområden (PO8)

1. Agricultural production areas (PO8)

Fakta om statistiken

SCB:s gödselmedelsundersökning inleddes 1988 och har sedan återkommit i stort sett vartannat år. Övergripande mål är att undersökningen skall täcka hela landet, omfatta såväl mineral- som stallgödsel och ge sådan information regionalt och för enskilda grödor att de kan användas som underlag för rådgivning inom växtnäringsområdet, som underlag för näringsläckageberäkningar till luft och vatten och för uppföljning av uppsatta mål i fråga om jordbrukets miljöpåverkan.

Syftet med undersökningen om odlingsåtgärder är bland annat att få regionala data inom växtnäringsområdet som kan användas för att belysa jordbrukets miljöpåverkan, som till exempel användning av träda, slåttervall, jordbearbetning och anskaffning av stallgödsel.

Undersökningen om odlingsåtgärder är ett komplement till gödselmedelsundersökningen som återkommer vartannat år. Växtnäringsstatistiken ger även underlag för internationell rapportering till olika konventioner och till EU.

Planering, upplägg och utvärdering av undersökningarna har skett efter samrådskontakter med Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Sveriges lantbruksuniversitetet (SLU), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Institutet för jordbruks- och miljöteknik (JTI).

Detta omfattar statistiken

Målpopulationen består av lantbruksföretag med mer än 2 ha åkermark.

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbase- rade stöd. I ramen för Odlingsåtgärder 2010 gjordes en *cut-off-gräns* vid lantbruksföretag med minst 5,0 ha åkerareal samt minst 0,3 ha av undersöknings- grödorna. Företag med mindre areal än detta undersöktes alltså ej. Detta resulterade i att totalt 55 618 företag ingick i undersökningens urvalsram.

Rampopulationen delas in i 8 strata, vilka utgörs av produktionsområden.

Statistiska mått som redovisas är summor, andelar och konfidensintervall av olika former av träda, slåttervall, bearbetningstekniker, bearbetningstidpunkter m.m.

Redovisning sker för åtta produktionsområden och för hela riket. Statistiken avser växtodlingsåret 2009/10. I undersökningen ingick träda, slåttervall, vårkorn, havre, höstspannmål samt uppgifter om anskaffad stallgödsel. Uppgiftsin- samlingens omfattning och innehåll framgår närmare av den intervjublankett som användes för Odlingsåtgärder 2010, se bilaga 1.

Följande uppgifter samlas in:

Träda (avser grödkod 17, 60 och 69 i 2010 års SAM blankett):

- Ålder
- Etableringssätt
- Putsning

Konventionell och ekologisk slåttervall

- Vallålder
- Baljväxter i utsädet

Vårkorn havre, höstspannmål

- Förfrukt
- Brytningstidpunkt
- Jordbearbetning

Anskaffad stallgödsel

- Stallgödseltyp
- Mängd stallgödsel

Definitioner och förklaringar

Träda - Med träda menas grödkod 17, 60 och 69 i 2010 års SAM-blankett, dvs. fågellåker, träda och mångfaldsträda. Energi- och industrigrödor ingår inte.

Kortliggande träda - Träda som ingår i växtföljden och ligger 1 – 2 år

Långliggande träda – Träda som ligger 3 år eller längre

Slåttervall – Vallareal från vilken minst en skörd tagits

Ekologisk slåttervall - Med ekologiskt odlat menas att fältet får miljöersättning för ekologisk odling

Förfrukt – Gröda på fältet före aktuellt års gröda

Putsning – Avslagning av växtlighet på träda eller slåttervall

Anskaffad stallgödsel – Stallgödsel som inte kommer från egna företagets djur

Så görs statistiken

Undersökningen genomfördes hösten 2010 genom att skicka ut en postenkät till ett urval lantbrukare fördelade över hela landet. En påminnelse skickades därefter ut och telefonuppföljning genomfördes för ett urval av de företag som inte svarat.

Till 2010 års undersökning drogs ett urval på 3 000 gårdar. Bortfall p.g.a. t.ex. vägran och nedläggning av företag resulterade i att antal svarande samt över-täckning uppgick till 2 110 företag.

Vid urvalet av företag stratifieras ramen i åtta olika strata (urvalsgrupper), vilka utgörs av åtta produktionsområden (PO).

I ett andra urvalssteg väljs ett fält för varje undersökningsgröda som odlas på gården. Eftersom det inte är möjligt att vid en postenkät slumpmässigt ta ut ett fält har konsekvent uppgifter för största fältet av respektive gröda inhämtats.

Efter insändning till SCB skannas postenkäten. Manuella kontroller av avvikan-
de uppgifter genomförs. Bearbetningen av det skannade och kontrollerade mate-
rialet utförs sedan maskinellt i ett PC-baserat client-/serversystem.

Uppgiftslämnandet är frivilligt.

Primärdata för enskilda företag finns sparade. Specialbearbetningar utförs på uppdragsbasis. Forskare, utredare, m.fl. kan få tillgång till avidentifierat materi-
al efter särskild prövning.

Statistikens tillförlitlighet

Olika feltyper

Undersökningen har genomförts som en urvalsundersökning genom postenkät till jordbrukarna. Uppgifterna har lämnats på en pappersblankett och skickats in till SCB. Resultaten kan vara behäftade med fel av olika slag.

Urvalsfel Urvalsfelet i en skattning (en resultatuppgift) är det fel som uppstår därför att inte samtliga företag i registret ingår i undersökningen. Det som främst håller nere urvalsfelet är ett stort antal utvalda företag, men även varia-
beln i sig spelar roll för urvalsfelrets storlek. Ett vanligt mått på urvalsfelrets stor-
lek är spannet av det 95-procentiga konfidensintervallet (förkortat *ki*), som i
detta SM redovisas tillsammans med resultatuppgifterna i tabellerna. Om man
utgår från resultatuppgiften och bildar ett intervall av värdet samt *ki*, så täcker

detta intervall med 95 procents sannolikhet det sanna värde som man är ute efter att skatta. Ju större intervallet är, desto mindre säker är skattningen av det sanna värdet.

Exempel: Andelen av trädesarealen med kortliggande träda 2010 är enligt **tabell 1.1** 46% +/-4. Ett 95 procentigt konfidensintervall ges då av [42;50]. Med 95% sannolikhet befinner sig det sanna värdet mellan 42 och 50%.

Exempel forts: Andelen av trädesarealen med kortliggande träda skattades för 2008 till 25% och för 2010 till 46%. Kan man säga att ökningen med 21 procentenheter är signifikant, d.v.s. statistiskt säkerställd, eller skulle den uppmätta skillnaden kunna tillskrivas urvalsfelet i undersökningarna? Konfidensintervallet 2008 var 3% och 2010 var det 4%. Vi kan inledningsvis konstatera att intervallet för 2008 [22;28] och intervallet för 2010 [42;50] inte går i varandra. Detta indikerar att ökningen är signifikant. Det går att beräkna ett 95 % konfidensintervall för ökningen på följande sätt:

$$1,96 \cdot \sqrt{(0,03/1,96)^2 + (0,04/1,96)^2} \approx 0,05 \text{ d.v.s. } 5\%$$

Ett 95 % konfidensintervall för ökningen ges då av [16;26]. Intervallet är skilt från noll och vi kan säga att ökningen är signifikant, d.v.s. statistiskt säkerställd.

Täckningsfel Täckningsfelet sammanhänger i denna undersökning främst med att det kan ske förändringar i företagsbeståndet mellan tidpunkten då urvalsramen upprättas och undersökningstillfället. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar grödan utgör övertäckning. Undersökningens aktuella uppgifter om jordbruksföretagens arealer används som underlag för urvalet vilket gör både övertäckningen och undertäckningen begränsad. Över- och undertäckningen bedöms påverka resultaten i mycket liten utsträckning.

Mätfel Undersökningens resultaten grundar sig på jordbrukarnas uppgifter. Det mätfel som kan uppkomma är mycket svårbedömt och kan exempelvis bero på glömska och missförstånd.

Bortfallsfel Objektbortfallet i 2010 års undersökning uppgick till 30 procent (se **tabell 5.1**) varav 2 procent berodde på vägran från jordbrukarnas sida att medverka i undersökningen. I databearbetningen har antagits att bortfallet har samma värde som genomsnittet för det inkomna materialet inom respektive stratum. Utöver bortfallet av hela företag tillkommer ett partiellt bortfall av enskilda uppgifter i varierande omfattning. Storleken på detta varierar mellan olika uppgifter.

Bra att veta

Jämförelse med annan statistik

Motsvarande uppgifter som samlats in i denna undersökning om odlingsåtgärder i jordbruket insamlades före 2006 via intervjuundersökningen Gödselmedel i jordbruket (MI 30 SM serien).

Publicering

I denna rapport redovisas lantbrukets odlingsåtgärder i samband med träda, slättervall, höstspannmål, vårkorn och havre, enligt brukarens egna uppgifter. Motsvarande uppgifter för tidigare år har publicerats i serien *Statistiska meddelanden (MI 30 SM)*. Fr.o.m. 2001 års undersökning läggs SM-rapporten ut på SCB:s hemsida, www.scb.se.

I Jordbruksstatistisk årsbok (Jordbruksverket och SCB) och i Hållbarhet i svenskt jordbruk 2007 (SCB, Jordbruksverket, Naturvårdsverket och LRF) finns sammanställningar av tidigare års resultat.

Annan statistik

SCB publicerar även annan statistik inom växtnäingsområdet utöver redovisningen i denna rapport. Regionala uppgifter om gödselmedelsanvändningen publiceras intermittent baserade på intervjuundersökningar. Uppgifter för 2008/09 finns redovisade i MI 30 SM 1002. Årligen publiceras regional statistik över försålda mängder växtnäring i mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket. Uppgifter för 2009/10 finns redovisade i MI 30 SM 1101.

1995 utgav SCB en uppdaterad sammanställning med långa regionala tidsserier över försäljningen av handelsgödsel och kalk samt produktionen av stallgödsel. Resultaten redovisas i Na 30 SM 9503, Handelsgödsel, stallgödsel och kalk i jordbruket.

Uppgifter om utsläpp till luft av ammoniak från bl.a. jordbruket har beräknats av SCB via SMED på uppdrag av Naturvårdsverket och redovisats löpande. Senast publicerade rapport grundas på uppgifter från 2009 års gödselmedelsundersökning och redovisas i MI 37 SM 1101.

Även utsläpp av klimatpåverkande gaser beräknas av SCB/SMED och senaste data har publicerats i National Inventory Report 2011 Sweden.

I april 2011 publicerade SCB växtnäingsbalanser för jordbruksmark, avseende 2009 års förhållanden. I dessa beräkningar användes bl.a. uppgifter från 2009 års gödselmedelsundersökning. Resultaten finns redovisade i rapporten MI 40 SM 1102.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, <http://www.scb.se>.

In English

Summary

The cultivation measures on set-aside (fallow) land, temporary grasses for hay and silage (ley), winter grain, spring barley and oats, and also acquired animal manure for 2010 are presented in this report. The results are obtained through a postal questionnaire sent to selected farmers during the autumn of 2010. The data can serve as a basis for evaluation of environmental objectives and targets.

Increased share of short-term set-aside land

The share of short-term (1–2 years old) set-aside land has almost doubled since 2008, an effect of the increase in set-aside land by 30 000 hectares during this period. Around 60 percent of the short-term set-aside land in 2010 was established as stubble. The long-term set-aside land was, on the contrary, predominantly covered by grass and half of the area was established from old ley. 76 percent of the set-aside area was trimmed and this occurred mainly in July.

Leys with leguminous plants dominate

Approximately 70 percent of the one to three year old leys contained leguminous plants in 2010. Ley with mixtures of leguminous plants was the most common type, found on half of the area with younger ley (1-3 years).

Autumn tillage and ploughing most common

The dominant part of the area of the preceding crops to winter grain, spring barley and oats was tilled during the autumn. Approximately three quarters of the preceding crops to spring barley and oats and just over half of the preceding crops to winter grain were tilled by ploughing only. A tenth of the area of winter grain, spring barley and oats was preceded by both ploughing and stubble cultivation and remaining areas (2-3 percent) were not tilled.

Every tenth holding acquire animal manure

Nine percent of the agricultural holdings declare that they acquired animal manure during 2010 but there is a great variation across the country. For instance, almost 20 percent of the holdings in the Plain and Central districts in Southern Götaland state that they acquired animal manure. In the Plain districts in Svealand only five percent of the holdings acquired manure.

List of tables

Symbols and abbreviations	6
1.1 Set-aside land (Fallow) 2010 divided by short and long term set-aside	7
1.2 Set-aside land (Fallow) 2010 by establishment crop	8
1.3 Set-aside land (Fallow) 2010 by number of cuttings (trimmings)	9
1.4 Set-aside land (Fallow) 2010 by time of first cutting	10
2.1 Temporary grasses for hay and silage (Ley) 2010 by age	11
2.2 Temporary grasses for hay and silage (Ley) 2010 by type of leguminous plants	12
3.1 Crop area for winter grain, spring barley and oats 2010 by preceding crops	13
3.2 Time of first tillage after the preceding crops to winter grain, spring barley and oats 2010	14
3.3 Tillage methods after the crops preceding winter grain, spring barley and oats 2010	15
4.1 Acquired animal manure 2010	16
5.1 The extent of the survey 2010	16

List of terms

ammoniak	ammonia
andel	share
andra djurslag	other kind of animals
anskaffa	obtain
användning	use of
baljväxt	leguminous crop
brytningstidpunkt	time of first tillage
de svenska miljömålen	environmental objectives/targets
ekologisk produktion	organic production
endast	only
fosfor	phosphorus
företag	farm
förfrukt	preceding crop in rotation
gammal vall	old ley
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättb	Plain districts in Northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plain districts in Southern Götaland
havre	oats
häst	horse
höns	poultry
höst	autumn
höstraps	winter rape
höstspannmål	winter grain
höstvete	winter wheat
insådd	with undercrop/re-seed
jordbearbetningsteknik	tillage method
klöver vall	clover ley
konventionell odling	conventional production
kortliggande träda	short-term set-aside (1-2 years)
kväve	nitrogen
kväveutlakning	nitrogen leaching
lantbruksföretag	agricultural holding
lusern	lucerne
långliggande träda	long-term set-aside (3 years or more)

Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in Central Sweden
månader	months
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
nöt	cattle
odlingsåtgärder	cultivation measures
plöjning	ploughing
putsningar	cuttings/trimmings
rödklöver	red clover
slåttervall	ley
sockerbetor	sugar beets
stallgödsel	animal manure
stubbearbetning	stubble cultivation
stubbräda	stubble (set-aside)
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
svin	pig
träda	set-aside land/fallow
undersökning	survey
uppgift saknas	data missing
vitklöver	white clover
vår	spring
vårkorn	spring barley
växtnäringsämnen	plant nutrients
åkermark	arable land
ålder	age
Övre Norrland	Upper parts of Norrland
övriga grödor	other crops

Här lämnade uppgifter erhåller sekretesskydd enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR).

Odlingsåtgärder 2010

+

...

...

Om all areal var utarrenderad under 2010, kryssmarkera i rutan nedan och sänd in blanketten till SCB i bifogade svarskuvert.

All areal utarrenderad

Blanketten kommer att läsas optiskt i en s.k. scanner.

Vi ber er därför att markera och skriva så tydligt som möjligt.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Täck hela rutan om du vill ändra ditt svar.

A Träda 2010

Areal totalt: ha

1a Stämmer den ovan angivna arealen träda på gården i år?

Ja

Nej, rätt areal är ha

Har ingen träda 2010 → Gå till fråga 2a

Med träda menar vi grödkod 17, 60 och 69 i 2010 års SAM-blankett.

Största fältet med träda 2010

1b Är trädan på **största** fältet ett-, två- eller flerårig?

1-årig

2-årig

3-årig eller äldre

1c Hur etablerades trädan på **största** trädesfältet?

Gammal vall som fått ligga

Stubb som fått ligga obearbetad

Besådd med gräs (ej gammal vall)

Besådd med gräs och baljväxter (ej gammal vall)

Annat, ange vad

1d Hur många gånger slås växtligheten av på **största** trädesfältet under 2010?

En gång

Två gånger

Fler än två gånger

Slås ej av 2010 → Gå till fråga 2a

1e Vilken månad slogs växtligheten av första gången?

Månad

Månadsnummer

07 = juli, 08 = augusti osv.

SCB RM/L 330 2010

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
Enheten för lantbruksstatistik

Postadress
701 89 ÖREBRO

Kontaktperson
Nils-Göran Lagerson
Erik Sandberg

Telefon
019-17 68 45
019-17 64 25

E-post
nilsgoran.lagerson@scb.se
erik.sandberg@scb.se

+

B Vall 2010	Areal totalt: <input style="width: 80px;" type="text"/> ha
2a Stämmer den ovan angivna arealen slåtter- och betesvall på gården i år?	☐ Ja ☐ Nej, rätt areal är <input style="width: 40px;" type="text"/> , <input style="width: 20px;" type="text"/> ha ☐ Fanns ingen slåtter-/betesvall 2010 → Gå till fråga 3a
+	

Största fältet med slåttervall 2010

2b Fördela arealen slåtter- och betesvall 2010. <i>På SAM-blanketten särskiljs inte slåtter- och betesvall. Det går inte heller att se om slåttervallen används eller ej.</i>	Slåttervall <input style="width: 40px;" type="text"/> , <input style="width: 20px;" type="text"/> ha Betesvall <input style="width: 40px;" type="text"/> , <input style="width: 20px;" type="text"/> ha Ej utnyttjad vall ... <input style="width: 40px;" type="text"/> , <input style="width: 20px;" type="text"/> ha
2c Är/var största fältet med slåttervall ekologiskt odlat? <i>Med ekologiskt odlat menar vi att fältet får EU-stöd för ekologisk odling.</i>	☐ Ja ☐ Nej
2d Hur gammal är slåttervallen på största vallfältet? <i>Det första året en nyanlagd vall skördas räknar vi som en 1:a års vall. Vallåldern är då ett år. Vanligen har insådden av vallen skett året innan. Andra året vallen har skördats räknas som 2:a års vall osv.</i>	☐ Ett år ☐ Två år ☐ Tre år ☐ Fyra år eller äldre → Gå till fråga 3a
2e Fanns det baljväxter i utsädet på största slåttervallsfältet? <i>Baljväxter kan t.ex. vara klöver (röd-, vit- och alsikeklöver) och lusern, däremot inte timotej och ängsvingel.</i>	☐ Ja ☐ Nej → Gå till fråga 3a
2f Vilken/vilka typer av baljväxter fanns i utsädet?	☐ Endast rödklöver ☐ Endast vitklöver ☐ Blandat röd- och vitklöver ☐ Lusem ☐ Annan, ange vad <input style="width: 300px; height: 20px;" type="text"/> ☐ Vet inte

Kommentarer/synpunkter till avsnitt A–D

--

+

C Bearbetning

C1 Vårkorn ▶ Areal totalt: ha +

- 3a Stämmer den ovan angivna arealen vårkorn på gården i år?
- Ja ha
- Nej, rätt areal är , ha
- Fanns ingen vårkorn 2010 ▶ Gå till fråga 3a

Största fältet med vårkorn 2010

- 3b Vad fanns på 2010 års största vårkornfält år 2009?
- Om flera grödor fanns, ange den gröda som fanns på störst areal.*
- Slättervall Höstvete
- Träda Annan gröda, ange vilken
- Vårkorn
- Havre

- 3c Hur bearbetades fältet efter 2009 års gröda?
- Med bearbetning menas inte harvning eller besprutning.*
- Endast plöjning
- Endast stubbearbetning
- Både plöjning och stubbearbetning
- Annat:
- Ingen bearbetning ▶ Gå till fråga 4a

- 3d När bearbetades fältet första gången efter 2009 års gröda?
- Månad
- Månadsnummer
08 = augusti, 09 = september osv.

+ **C2 Havre** ▶ Areal totalt: ha

- 4a Stämmer den ovan angivna arealen havre på gården i år?
- Ja ha
- Nej, rätt areal är , ha
- Fanns ingen havre 2010 ▶ Gå till fråga 5a

Största fältet med havre 2010

- 4b Vad fanns på 2010 års största havrefält år 2009?
- Slättervall Höstvete
- Träda Annan gröda, ange vilken
- Vårkorn
- Havre

- 4c Hur bearbetades fältet efter 2009 års gröda?
- Med bearbetning menas inte harvning eller besprutning.*
- Endast plöjning
- Endast stubbearbetning
- Både plöjning och stubbearbetning
- Annat:
- Ingen bearbetning ▶ Gå till fråga 5a

- 4d När bearbetades fältet första gången efter 2009 års gröda?
- Månad
- Månadsnummer
08 = augusti, 09 = september osv.

C2 Höstspannmål	Areal totalt: <input type="text"/> ha	
<p>5a Stämmer den ovan angivna arealen höstspannmål på gården 2010? Dvs. höstvet, höstråg, höstkorn eller rågvete sådd hösten 2009.</p>	☐ Ja ☐ Nej, rätt areal är <input type="text"/> ha ☐ Inget höstspannmål såddes 2009 → Gå till fråga 6a	
Största fältet med höstspannmål som skördats 2010		
5b Vilken gröda finns/fanns på största fältet med höstspannmål?	☐ Höstvet ☐ Höstråg	☐ Höstkorn ☐ Rågvete
5c Vad fanns på 2010 års största höstspannmålsfält år 2009 ? +	☐ Slåttervall ☐ Träda ☐ Vårkorn ☐ Havre	☐ Höstvet ☐ Annan gröda, ange vilken <input type="text"/>
5d Hur bearbetades fältet efter 2009 års gröda? <i>Med bearbetning menas inte harvning eller besprutning.</i>	☐ Endast plöjning ☐ Endast stubbearbetning ☐ Både plöjning och stubbearbetning ☐ Annat: <input type="text"/> ☐ Ingen bearbetning → Gå till fråga 6a	
5e När bearbetades fältet första gången efter 2009 års gröda?	Månad <input type="text"/>	Månadsnummer 08 = augusti, 09 = september osv.

D Anskaffad stallgödsel 2010		
6a Har ni anskaffat eller kommer ni att anskaffa stallgödsel under 2010? <i>OBS! Stallgödsel från egna djur ska inte tas med.</i>	☐ Ja ☐ Nej → Gå till avsnitt E	
6b Vilken typ av gödsel har anskaffats?	☐ Nötgödsel ☐ Svinggödsel ☐ Hästgödsel	☐ Höns gödsel ☐ Annan, ange vad <input type="text"/>
6c Ungefär hur mycket gödsel har anskaffats? <i>Ange mängd och markera om det är i ton eller m³.</i>	<input type="text"/> , <input type="text"/> → ☐ ton ☐ m ³ ☐ Vet inte	

Plats för kommentarer/synpunkter finns på sidan 2.

E Kontaktperson	
Namn (TEXTA)	Telefon (även riktnr)
E-post	

+ Tack för din medverkan! Sänd in blanketten till SCB i det bifogade portofria svarskuvertet.